

Πρὸς ταῦτα συμφωνοῦσι καὶ αἱ εἰδήσεις ἃς ἔχομεν περὶ τῆς ἀνευρέσεως τῶν λατινικῶν πapyrus, καθ' ἃς οὗτοι οἱ δεκαοκτὼ, ἀποτελοῦντες κυλίνδρους μακροτέρους τῶν ἐλληνικῶν, ἔκειντο χωριστὰ ἐν ἐνὶ δέματι, συνηνῶμένοι διὰ φλοιοῦ δένδρου καὶ κεκαλυμμένοι διὰ σανίδος. Ἴσως ὁ φλοιὸς καὶ ἡ σανὶς ἦσαν τὰ λείψανα τοῦ κιβωτίου ἐν ᾧ ἐνεκλείοντο οἱ papyrus.

Τοιαύτη εἶνε καὶ ἐπὶ τοιούτων ἐπιχειρημάτων βατίζεται ἡ ὑπόθεσις τοῦ *Comparetti*, καθ' ἣν ἡ μὲν ἐπαυλὶς ἦτο τοῦ Πείτωνος, ἡ δὲ βιβλιοθήκη τοῦ Φιλοδήμου. Ὁ συγγραφεὺς ἐν τέλει τῆς διατριβῆς του λέγει ὅτι. Ἐν ἐξακολουθήσωσιν αἱ ἔρευναι ἐπὶ τῇ βύβλῃ, ἣν αὐτὸς τίθησιν εἰς τὸ ζήτημα, δὲν εἶνε δύσκολον νὰ ἐξερευθῶσι καὶ ἄλλα ἔτι ἐπιχειρήματα εἰς ὑποστήριξιν τῆς ἀληθείας. Οὕτω λ. χ. ἀντὶ νὰ ἀναζητηθῇ νὰ ἀποδειχθῇ ὅτι ἡ δεῖνα ἐκεῖ εὑρεθεῖσα γυναικεῖα προτομὴ εἶνε τῆς Σαπφῶς ἢ ἄλλης διαπρεποῦς ποιητρίας, φυσικώτερον θὰ ἦνε νὰ ἀναγράφηται αὕτη εἰς τὴν γυναικα τοῦ Καίσιωνίου ἢ μᾶλλον εἰς τὴν θυγατέρα αὐτοῦ Καλπουρνίαν τὴν γενομένην σύζυγον τοῦ Ἰουλίου Καίσαρος. Δύο δὲ προτομαὶ νεανιδῶν, οἵτινες βεβαίως δὲν θὰ ἦσαν τότε ἔξοχα πρόσωπα, ὑπενθυμίζουσι τοὺς ἀνεψίους τοῦ Καίσιωνίου, πρὸς οὓς ἐγγράφη ἡ γνωστὴ τοῦ Ὀρακτίου ἐπιστολή. Ἀλλ' ὀρθῶς πάλιν παρατηρεῖ ὁ *Comparetti* ὅτι αἱ τοιαῦται εἰκασίαι ὑπερβαίνουσι τὰ ὅρια καὶ τὸν σκοπὸν τῆς διατριβῆς του.

Σ. Κ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΟΠΟΥΛΟΣ.

ΟΙ ΔΥΟ ΑΔΕΛΦΟΙ Κ' ΟΙ ΣΑΡΑΝΤΑ ΕΝΝΕΙΑ ΔΡΑΚΟΙ

Πολλοὶ τῶν ἀναγνωστῶν τοῦ *Παρνασσοῦ*, ἰδίως ἐκ τῶν ἐν Σύρῳ, ἐγνώρισαν καὶ ἐνθυμοῦνται βεβαίως τὸν ἐκεῖ πρὸ δεκαετίας ἀποβιώσαντα γενικὸν τῆς Αὐστρίας πρόξενον κ. *Hahn*. Ὁ πολυμαθὴς καὶ ἀγαθὸς ἐκεῖνος ἀνὴρ, ἀπὸ τῆς νεότητός του διαβιώσας ἐν ἐλληνικαῖς χώραις, εἴτε ὡς ὑπάλληλος κατ' ἀρχὰς τῆς ἡμετέρας κυβερνήσεως, εἴτε ὡς πρόξενος τῆς Αὐστρίας ἐν Ἰωαννίνοις καὶ μετέπειτα ἐν Ἑρμουπόλει, ἐγένετο γνωστὸς εἰς τὸν ἐπιστημονικὸν κόσμον διὰ τοῦ πολυτίμου περὶ Ἀλέξανδρον συγγράμματός του. Ἀλλ' ἐκτὸς τῶν Ἀλεξανδικῶν μελετῶν κατεγίνετο εἰς τὴν περισύναξιν τῶν δημοτικῶν τῆς Ἑλλάδος παρμυθίων καὶ, κατὰ τὸ 1854, ἐδημοσίευσεν, ἐν Ἰένῃ τῆς Γερμανίας, ἐν γερμανικῇ μεταφράσει τὸ πλεῖστον τῆς συλλογῆς του, ἐπιφυλαττόμενος νὰ δημοσιεύσῃ βραδύτερον τὰ κείμενα αὐτὰ, ὅτε ὁ θάνατος τὸν προέλαβε.

Εὐτυχῶς τὰ χειρόγραφα τοῦ σοφοῦ προξένου περιῆλθον εἰς χεῖρας καλὰς. Ὁ γνωστὸς ἐν Κοπεγχάγῃ φιλέλλην καθηγητὴς κ. *Jean Pto*, ὁ τοσοῦτον ἐπιτυχῶς ἐκπροσωπῶν ἐν Δανίᾳ τὰ ἐλληνικὰ γράμματα, ἀριστα δὲ γράφων καὶ ὁμιλῶν τὴν καθομιλουμένην ἐλληνικὴν, ἐδημοσίευσεν ἐσχάτως τὰ πλεῖστα

των ὑπὸ τοῦ Hahn συλλεχθέντων, πρὸς δὲ καὶ τινὰ παρ' αὐτοῦ τοῦ ἐκδότου ἐν Ἑλλάδι περιουναχθέντα. Τοῦ βιβλίου τούτου, φέροντος ἐπιγραφὴν *Νεο-ἐλ-ληνικὰ παραμύθια ἐποιήσατο ἡδὴ τὴν δέουσαν μναίαν ὁ Παργασσός.*

Ἐν προοιμίῳ ἐκθάται ὁ κ. Ρίο λεπτομερῶς τὰς τε τύχας τῶν χειρογράφων καὶ τὰς πηγὰς τῶν παραμυθίων, ἀναφέρει δὲ ὀνομαστικῶς τὴν γραῖαν *Κερὰ Παρασκευήν*, ὡς ἀφηγηθεῖσαν πολλὰ αὐτῶν εἰς τὸν αὐθέντην τῆς καὶ εἰς τὸν ὑπ' αὐτοῦ ξενιζόμενον ἐν Σύρῳ κ. Ρίο. Εἰς τὴν φιλίαν τούτου ὀφείλει ὁ *Παργασσός* τὸ παρὰ πόδας ἀνέκδοτον εἰσεῖν παραμῦθον τῆς *Κερὰ Παρασκευῆς*, ὅπερ εὐχαρίστως θὰ διεξέλθωσιν οἱ ἀναγνώσταί του.

Μία φορὰ ἦσαν δύο ἀδελφοί· ὁ ἓνας ἦταν πλούσιος παραπολὺ κ' εἶχε τέσσαρα παιδιὰ, καὶ ὁ ἄλλος ἦταν πέμπτωχος κ' εἶχε ἑπτὰ παιδιὰ. Μίαν ἡμέραν τοῦ φτωχοῦ ἡ γυναῖκα πῆγε σ' τὸν πλούσιον καὶ τοῦ εἶπε : — Τραβῶ μεγάλην δυστυχίαν, γιὰτὶ δὲν ἡμπορῶ νὰ χορτάσω τὰ παιδιὰ μου ψωμί· παίρνω ὀλίγον ἀλευρι καὶ τὸ ἀνακατόνω μὲ περισσότερα πίτουρα γιὰ νὰ ἡμπορέσω νὰ κάμω ψωμί. Προσπάγῃ δὲν ἡξεύρουν τὰ παιδιὰ μου σχεδὸν ἓνα χρόνον, μόνο ψωμί καὶ νερόν τρώγουν. — Αὐτὸς τῆς ἀποκρίθηκε : — Καὶ τὰ παιδιὰ σου εἶνε τόσο γιερά, ἐνῶ τὰ ἴδικά μου μὲ τόσο φαγητὰ καὶ καλοπέρασες πάντῃ εἶνε ἄρρωστα ! — Ἡ δὲ πτωχή εἶπεν : — Ὁ Θεὸς μὰς ἔδωκε τὴν φτώχειαν καὶ τὴν πείναν, μὰ, δόξα σοι ὁ Θεός, τὰ παιδιὰ μας εἶνε γιερά ! Τώρα λοιπὸν ἦλθα ἐγώ, νὰ σὲ παρακαλέσω, ἂν ἔχῃς κάμμιαν δουλειάν, νὰ μὴν φωνάζῃς ἄλλην παρὰ ἐμένα, ἔτσι ὁ Θεὸς νὰ δώσῃ υἰεῖαν ἔς τὰ παιδιὰ σου ! — Καὶ λέγοντας αὐτὰ τὰ λόγια ἔτρεχαν τὰ ῥάγια τῆς σὰν ποτάμι.

Τότες αὐτὸς ἐφώνηξε τὴν γυναῖκά του καὶ τῆς εἶπε : — Ἐχομεν κάμμιαν δουλειάν, νὰ ἔρχεται νὰ μὰς κάνῃ κάθε ἡμέρα, γιὰ νὰ μὴν κάθεται ἀνεργή ; — Ἡ δὲ γυναῖκα τοῦ ἀποκρίθηκε : — Ἄς ἔρχεται δύο φορὰς τὴν ἐβδομάδα νὰ μὰς ζυμῶνῃ. — Αὐτὴ ἀκούοντας αὐτὰ τὰ λόγια ἐχάρηκεν ἀμέσως λοιπὸν ἐσυλλογίσθηκε, πῶς ζυμώνοντας ἐκεῖνα τὸ ὠραῖον ἄσπρο ψωμί, θὰ τῆς δίδῃ κἀνένα, καὶ θὰ τρώγουν τὰ φτωχὰ παιδιὰ τῆς νὰ εὐφραίνωνται. — Καὶ ἠσυχώθηκε νὰ φύγῃ. Καὶ τῆς λέγουν : — Πήγαινε σ' τὸ καλὸ κ' ἐνθυμήσου, νὰ ἔλθῃς αὔριον τὸ πρωτὶ. — Καὶ τῆς ἀφίνουν υἰεῖαν χωρὶς νὰ τῆς δώσουν τὸ παραμικρόν. Ἀποῦ κτεέθηκε νὰ φύγῃ, ἔλεγε μόνη τῆς : — Νὰ μὴν ἦμουν πλούσια, νὰ ἀνοίξω τὸ ντουλάπι μου, νὰ δώσω ἓνα κομμάτι τυρί, νὰ δώσω ἓνα κομμάτι ψωμί ἢ τοῦλάχιστον ἕνα ῥύζι, ἢ τόσα ἄλλα πράγματα, ὅπου εἶνε σ' τὸ σπίτι, γιὰ νὰ εὐφρανθοῦν οἱ φτωχοί. Καὶ σηκώνοντας τὰ χέρια τῆς εἰς τὸν οὐρανόν, λέγει : — Γιὰ τί, Θεέ μου, μὲ ἔκαμες τόσο φτωχή ; — Καὶ πῆγαινε σ' τὸ σπίτι τῆς μὲ τὰ κλάμματα, ὅπου τὴν

ἐκαρτεροῦσαν τὰ παιδιὰ της μὲ τόσην προθυμίαν, ἵσως τοὺς φέρῃ κάτι τι. Μὰ αὐτὴ ἡ κακομοίρα ἦλθε μὲ τὰ χέρια ξερὰ!

Τὴν ἄλλη ἡμέρα πῆγε πρῶτ' πρῶτ' σ' τοῦ πλουτοῦ τὸ σπίτι γιὰ νὰ ζυμώσῃ, κι' ἀφοῦ ἐζύμωσε κ' ἐτελείωσε τὴν δουλειά της, τῆς εἶπαν νὰ πάγῃ σ' τὸ καλὸ καὶ πάλιν νὰ ἐνθυμηθῇ νὰ ἔλθῃ, δίχως τοῦλάχιστον νὰ τῆς δώσουν ἕνα ποτήρι νερό! Αὐτὴ ἡ καυμένη ἀμα ἦλθε τῆς εἶπαν τὰ παιδιὰ: — Μὰς ἔφερες τίποτε, μητέρα; — Ὅχι, ἀποκρίθηκεν ἐκείνη· ἀφοῦ ξεφουρνίσουν ἴσως μὰς στείλουν κανένα ψωμί. — Μὰ τοῦ κάκου τὸ ἐπερίμενε, γιατί ἐβράδειασε κι' οὔτε ψωμί ἐφάνηκε νὰ τῆς στείλουν οὔτε κανένα πιότο φαγί.

Εἰς δύο τρεῖς ἡμέρας τῆς ἐμήνυσαν νὰ πάγῃ νὰ ζυμώσῃ· γιατί τοὺς ἄρεσε πολὺ τὸ ζύμωμά της. Τότες ἐσηκώθηκε πάλιν ἡ καυμένη καὶ πῆγε· κ' ἐκεῖ ὅπου ἐζύμονεν, ἐσυλλογίσθηκε, νὰ μὴν πλύνῃ τὰ χέρια της, μόνον ἀφοῦ γυρίσῃ σ' τὸ σπίτι της, νὰ τὰ πλύνῃ ἀπὸ ἐκεῖναις ταῖς ζύμαις μέσα σ' ἕνα πινάκι, καὶ νὰ δώσῃ ἀντὶς τὸ νερὸν νὰ τὸ πιῶν τὰ παιδιὰ της. Κι' ἀφοῦ ἐζύμωσεν, ἔφυγεν ἀμέσως· καὶ σὰν ἔφθασε σ' τὸ σπίτι της, λέγει τῶν παιδιῶν της: — Προσμένετε νὰ σῆς δώσω νὰ πιῇτε ἄλγην γαλακτιάν. — Καὶ πλένοντας τὰ χέρια της καλὰ καλὰ ἀπὸ ταῖς ζύμαις, ἐγέμωσεν ἕνα καλὸ πινάκι, κ' ἔδωσε καθενὸς ὀλίγον νὰ πιῇ. Καὶ τόσον τοὺς ἄρεσεν, ὅπου τῆς εἶπαν: — Μάννα, κάθε φορὰ ποῦ θὰ ζυμόνης, νὰ μὰς φέρνης νὰ πίνωμεν ἀπὸ αὐτὸ τὸ ζουμί.

Ἐπέρασεν ἕνας μῆνας ποῦ ἐπήγαινε σ' αὐτὴν τὴν δουλειάν. Φαίνεται, πῶς ὁ Θεὸς εὐλογοῦσεν αὐτὰ τὰ παιδιὰ, κ' ἐγένονταν πλέον παλαιὰ ἀκόμη. Μίαν ἡμέραν λοιπὸν περνώντας ὁ πλούσιος ἀπὸ τοῦ φτωχοῦ τὸ σπίτι, ἔβλεπε τὸ κεφάλι τοῦ μέσα ἀπὸ τὴν πόρτα κ' εἶπε: — Τί κάνετε ἐσεῖς ἐδῶ; — Γυρίζει λοιπὸν καὶ βλέπει ὅλα τὰ παιδιὰ, κ' ἐσχίσσεν ἀπὸ τὸ πάχος ὅπου εἶχαν· καὶ ὄχαινοντάς ἐξω ἀπὸ τὴν πόρταν θυμωμένος πηγαίνει σ' τὸ σπίτι τοῦ καὶ φωνάζει τῆς γυναίκας του: — Ἐλα ἴδω σύ! νὰ μοῦ πῆς, τί τῆς δίνεις τῆς νύμφης μου, ὅπου ἔρχεται καὶ μὰς ζυμόνει; — Αὐτὴ λοιπὸν φοβήθηκε μὲ τὸν τρόπον ὅπου τῆς φώνηζε, κ' εἶπε: — Εγὼ ἀκόμη δὲν τῆς ἔδωσα τίποτα, γιατί σὲ φοβοῦμαι, μὴν τῆς δώσω τίποτε περισσότερο καὶ μὲ μαλώσῃς. — Αὐτὸς λέγει: — Δὲν εἶναι βαλετόν, νὰ μὴν τῆς ἔδωσες τίποτα, γιατί τὰ παιδιὰ της εἶνε τόσο παλαιὰ, ὅπου φοβᾶσαι νὰ μὴν σκάσουν ἀπὸ τὸ πάχος. — Αὐτὴ λοιπὸν ὀρκίζεται καὶ λέγει: — Τίποτε ἄλλο δὲν παίρνει παρὰ τὰ χέρια της ἀπλута, καὶ τὰ πλένει σ' τὸ σπίτι της, κ' ἐκεῖνο τὸ ζουμί δίδει καὶ πίνουν τὰ παιδιὰ της. — Ἀκούοντάς ἐτοῦτα τῆς λέγει: — Νὰ τῆς τὸ κόψῃς κι' αὐτό!

Τὴν ἄλλη ἡμέρα ὅπου πῆγε νὰ ζυμώσῃ, τὴν ἐφύλαγεν ὥς νὰ τελειώσῃ, κι' ἀφοῦ ἐτελείωσε, τῆς εἶπε: — Πλύνε τὰ χέρια σου καλὰ κ' ἔπειτα φεύγε! — Σὰν τὸ ἄκουσεν ἡ κακομοίρα, ἔλλαξεν ἡ ὄψις της, κ' ἔτρεμεν ἀπὸ

τὴν λύπην της, πῶς θὰ πάγῃ σ' τὰ παιδιὰ της, νὰ τῆς γυρεύσουν τὴν γαλακτιάν. Σὰν ἔφθασε σ' τὸ σπίτι της, ἦταν μαζωμένα τὰ παιδιὰ καὶ τὴν καρτεροῦσαν, καὶ ἀφοῦ τὴν εἶδαν, καὶ ἤμβε μέσα, τῆς εἶπαν ὅλα μὲ μίαν φωνήν. — Τί ἔχεις, μάνα; — Τίποτα, παιδιὰ μου, μὰ ἐξέχασα καὶ ἔπλυνα τὰ χέρια μου! — Ὅλα τὰ παιδιὰ ἔκλαιαν καὶ ἐφώναζαν: — Πῶς νὰ μᾶς ξεχάσης, νὰ μὴ μᾶς δώσης ἐκεῖνο τὸ ὠραῖον ζουμί;

Ἐκείνην τὴν ὥραν ποῦ ἐφώναζαν καὶ ἔκλαιαν, ἔμβαινε ὁ πατέρας των μέσα σ' τὸ σπίτι καὶ λέγει: — Τί ἔχουνε τὰ παιδιὰ καὶ φωνάζουν; — Τότες αὐτὴ εἶπεν ὅσα ἐστάθηκαν, καὶ αὐτὸς ἐλυπήθηκε παραπολὺ καὶ ἀπεφάτισε νὰ σκοτωθῇ, καὶ γιὰ νὰ μὴν τὸ καταλάβῃ ἡ γυναῖκά του, τῆς ἐζήτησεν ἕνα σακκοῦλι νὰ πάγῃ σ' τὸ βουνὸ νὰ μαζώξῃ χόρτα. Ἀφοῦ τοῦ τὸ ἔδωκεν, ἔφυγεν. Σὰν ἐπεριπατοῦσε σ' τὰ τυφλά πολλὴν ὥραν εὐρέθηκεν ἀπάνω σ' ἕνα ὕψηλόν κρεμνόν, καὶ ἐκεῖ ἀπεφάτισε νὰ πέσῃ νὰ σκοτωθῇ. Τότες εἶδεν ἀντικρὺς τὸν κρεμνὸν ἕνα παλάτι πολὺ μεγάλο, καὶ εἶπε: — Πρὶν σκοτωθῶ, ὅς πάγω νὰ ἰδῶ τί εἶν' ἐκεῖνο τὸ παλάτι! — Καὶ πλησιάζοντας ἐκεῖ εἶδεν ἕνα δένδρον καὶ ἀνέβηκεν ἀπάνω καὶ ἠθέλησε νὰ ἰδῇ, ποῖος κατοικεῖ ἐκεῖ. Δὲν ἐπέρασε πολλὴ ὥρα καὶ βλέπει καὶ ἔβγαίνουν πολλοὶ δράκοι τοὺς ἐμέτρησε καὶ ἦταν σαράντα ἐννειά. Σὰς ἐφύγανε αὐτοὶ οἱ δράκοι, ἀφήσανε τὴν πόρταν ἀνοικτὴν, γιὰτὶ αὐτὸ ἦταν πάντα συνήθειόν τως. Κατέβηκεν αὐτὸς ἀπὸ τὸ δένδρον καὶ ἐπῆγε σ' τὸ παλάτι καὶ τὸ ἐσεργιάνισε καὶ εἶδε, ποῦ εἶχε πολὺν θησαυρόν καὶ ἔβαλε τὸ σακκοῦλί του καὶ τὸ ἐγέμωσε καὶ ἐπῆρεν ὅσα ἐσήκονε ἡ πλάτη του, καὶ ἀνεχώρησεν ἀμέσως, ἐπειδὴ ἐφοβήθηκε, νὰ μὴν τὸν προσφθίσουνε.

Οἱ δράκοι σὰν ἐγύρισαν ἐκατάλαβαν, πῶς ἐπῆγε κλέφτης καὶ τὼς ἐκλεψέ χρήματα: καὶ ἀπὸ τότε ἀποφάσισαν, νὰ μένῃ ἕνας πάντα σ' τὸ παλάτι.

Ὁ φτωχὸς ἐπέστρεψεν εἰς τὴν χώραν ὕστερα ἀπὸ δύο ἡμέρας καὶ ἤρε τὴν γυναῖκα του νὰ κλίκῃ ἀπαρηγόρητα, γιὰτὶ ἐφοβήθηκε, μήπως ἀπὸ τὴν στενοχώριαν του πάγῃ νὰ σκοτωθῇ: μὰ ἀφοῦ τὸν εἶδε καὶ ἐπέστρεψεν, ἔδωξε τὸν Θεόν, γιὰτὶ ἦλθε ζωντανός. Τῆς εἶπεν ὁ ἄνδρας: — Γυναίκα, ὁ Θεὸς ἐλυπήθηκε τὰ παιδιὰ μας καὶ ἐσένα, ποῦ ἐζύμονες τόσον κενὸν σ' τοῦ ἀδελφοῦ μου τὸ σπίτι, μ' ὅλον ὅτι δέ σοῦ ἔδωσαν ὀλίγον ψωμί νὰ χορτάσωμεν τὰ παιδιὰ μας. Ἴδου λοιπὸν σήμερα ἔχομεν νὰ ζήτουμεν διὰ κάμποσον καιρόν! — Καὶ ἀνοίγοντας τὸ σακκοῦλι τῆς δείχνει τὰ φλουριά. Αὐτὴ ἦταν ὀρήσκη καὶ εἶπε: — Τὸ πρῶτον πράγμα, ποῦ θὰ ψουνίσῃς, εἶνε τὸ λάδι, γιὰ νὰ ἀνάψωμεν τὴν κανδήλαν εἰς τὴν Παναγίαν, ποῦ ἔχομεν τόσα χρόνια νὰ τὴν ἀνάψωμεν. — Καὶ ὁ ἄνδρας της τὴν ἄκουσε καὶ ἀμέσως πῆγε καὶ ἐπῆρε λάδι, καὶ σὰν ἔλαψε τὴν κανδήλαν, προσευχήθηκαν μὲ ὅλην τὴν καρδίαν καὶ μὲ τὰ δάκρυα σ' τὰ μάτια, καὶ ἔμειναν πολλὰ εὐχαριστιμένοι.

Τὴν αὐρινὴν ἐσηκώθηκε ὁ ἄνδρας της, καὶ τὸ πρῶτον πράγμα, ποῦ ἔκαμεν ἦταν νὰ ἀγοράσῃ ἕνα σπίτι καὶ ἐκουβαλήθηκεν ἐκεῖ μ' ἐκεῖνα τὰ φτω-

χὰ ἐπιπλά του καὶ μὲ τὰ δυστυχισμένα του παιδιὰ. Τὴν πρώτην βραδεῖαν εἶπε τῆς γυναίκας του: — Ἀπὸ ἕλιγο ἕλιγο νὰ ἀγοράζωμε κάθε ἡμέρᾳ τὰ χρειζόμενα τοῦ σπιτιοῦ, ὅχι τίποτες περισσότερον, γιατί πρέπει νὰ συλλογισθοῦμεν, πῶς ἔδινες τῶν παιδιῶν μας γαλακτιὰν νὰ πίνουνε γιὰ νὰ μὴν ἀποθάνουν τῆς πείνας. — Ναί, εἶπεν αὐτή, δὲν θέλω ποτὲ νὰ σοῦ ζητήξω πρᾶγμα, ὅπου δὲν χρειάζεται.

Ἐπέρασαν δυὸ μῆνες ὅπου αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι ἔζουσιν εὐτυχισμένα. Δὲν ἔκμαζαν ἄλλο παρὰ νὰ πεγαίνουν εἰς τὴν ἐκκλησίαν καὶ νὰ βοηθοῦν τοὺς φτωχοὺς. Μίαν ἡμέραν λοιπὸν ἦλθε τοῦ πλουσίου ἡ γυναῖκα γιὰ νὰ εὔρῃ τὴν φτωχήν, γιατί εἶχεν ἀκούσῃ ἀπὸ πολλοῦς, πῶς ζῇ εὐτυχισμένα, καὶ αὐτὴ ἤρχισε νὰ δυστυχεύῃ, γιατί ἐφόρησαν ὅλα τῆς τὰ πρόβατα, τὰ χωράφια τῆς δὲν ἐκαρποβολοῦσαν, τὸ κρῦον ἔκμαζε πολλὰ δένδρα, καὶ ἄλλαις πολλαῖς δυστυχίαις ἔπαθον. Ἡ φτωχὴ ἀφοῦ τὴν εἶδε, δίχως νὰ συγχυσθῇ ὅπου ποτὲ δὲν τὴν ἐδοκίμησε σ' τὴν δυστυχίαν τῆς, τὴν ἐδέχθηκε χαρούμενη καὶ τὴν ἔβαλε σ' τὸν καλλίτερον τόπον καὶ τῆς ἔφερεν ὅσα καλλίτερα πράγματα εἶχε σ' τὸ σπίτι τῆς γιὰ νὰ φάγῃ, ἐνῶ αὐτὴ, σὰν ἐπήγαινε, δὲν τὴν ἐδέχονταν παρὰ εἰς τὸ μαγερεῖον, καὶ ποτὲ δὲν τῆς ἔλεγε νὰ καθίσῃ! Ἀφοῦ ἐπέρασε πολλὴ ὥρα, τῆς εἶπε: — Μὰ ἀδελφὴ, ποῦ ἤδρηκε δουλειάν ὁ ἄνδρας σου, γιὰ νὰ πασχίσῃ νὰ πιάγῃ καὶ ὁ ὀδικός μου, γιατί ἐπέσαμεν εἰς μεγάλην δυστυχίαν; — Καὶ ἡ φτωχὴ τῆς ἀποκρίθηκε, πῶς ὁ ἄνδρας σου δὲν ἔπιατε κάρμιαν δουλειάν, μόνο τὴν ἡμέραν ποῦ μοῦ εἶπες, νὰ πλύνω τὰ χέρια μου, ἔφυγε καὶ τῆς διηγήθηκε ὅσα ἐστράθησαν. Τότες ἡ πλούσια τῆς εἶπε νὰ πάρῃ καὶ τὸν ἄνδρα τῆς γιὰ νὰ τοῦ δείξῃ τοὺς δρόκους ἕως βοηθηθοῦμεν καὶ ἐμεῖς. Καὶ ἡ φτωχὴ τῆς εἶπε: — Ἀφοῦ ἔλθῃ ὁ ἄνδρας μου ἀπόψε, θὰ τοῦ τὸ πῶ, καὶ ὡς ἔλθῃ αὔριον ὁ ἄνδρας σου μὲ ἕνα σακκοῦλι νὰ πιάγῃ μὲζὶ του. Σὰν ἦλθε τὸ βράδυ ὁ φτωχὸς σ' τὸ σπίτι, τοῦ τὰ εἶπεν ἡ γυναῖκά του, καὶ αὐτὸς τῆς εἶπε: — Ἐγὼ θὰ πάγω νὰ τοῦ δείξω, μὰ δὲν θὰ πάγω νὰ σηκώσω ἄλλον θησαυρόν, γιατί ἐτοῦτον, ὅπου ἔχω, ὁ Θεὸς τὸν εὐλογεῖ, καὶ ἡμέραν τὴν ἡμέραν αὐξάνει.

Τὸ πρωτὶ ἦλθεν ὁ πλούσιος, μὲ τὸ σακκοῦλι σ' τὴν πλάτην καὶ τοῦ λέγει: — Καλὴ ἡμέρα ἀδελφέ, καὶ τί κάνεις; εἶσαι καλὰ; — Ἐνῶ ἄλλοτε τὸν ἔβλεπε σ' τὸν δρόμον καὶ τοῦ γύριζε ταῖς πλάταις, ἢ ἄλλαζε τὸν δρόμον του, γιὰ νὰ μὴν τὸν ἀκούσῃ νὰ τοῦ πῇ, πῶς θέλει κάρμιαν βοήθειαν. Μὰ ὁ φτωχὸς σὰν τὸν εἶδεν, ἐσηκώθηκε καὶ τὸν ἐφίλησε καὶ τοῦ εἶπε: — Καλῶς ὦρισες, ἀδελφέ, θαρρῶ πῶς εἶνε δέκα χρόνια μὲ τὴν δυστυχίαν μου νὰ ἔλθῃς σ' τὸ σπίτι μου. — Ναί, εἶπεν ὁ πλούσιος, μὰ τώρα ἔπεσα καὶ ἐγὼ σ' τὴν δυστυχίαν, καὶ εἰμαι ἀνάθητος. — Λέγει ὁ φτωχὸς: — Ἄς πάμεν, ἕως πάλιν εὐτυχήσῃς καὶ γένης πλούσιος καθὼς πρῶτα. — Καὶ ἀνεχώρησαν γιὰ νὰ πιάσουν σ' τὸ βουνόν. Καὶ ἀφοῦ ἔρθασαν ἐκεῖ τοῦ ἔδειξε τὸ δένδρον καὶ τοῦ εἶπεν: — Ἀνέβα ἔπάνω καὶ κάθισε σ' τὸ δένδρον, καὶ τώρα θὰ

ἔγοῦνε οἱ δράκοι, καὶ νὰ τοὺς μετρήσῃς· ἂν ᾔνε σαράντα ἐννειά, τότες κατεβαίνεις καὶ μὲθίνεις ἐλεύθερος εἰς τὸ παλάτι, ἂν ἴσως κ' ᾔνε σαράντα ὀχτώ, νὰ μὴν ἔρῃς μέσα! — Λέγοντας αὐτὰ τὰ λόγια φεύγει. Εἰς ὀλίγην ὥραν ἐβγήκαν οἱ δράκοι καὶ ἄρχισε νὰ τοὺς μετρᾷ. Μὰ φαίνεται, πῶς ἐλάθευσε, καὶ ἀντὶς νὰ πῇ σαράντα ὀχτὼ λέγει σαράντα ἐννειά. Καὶ κατέβηκε τρέχοντας καὶ μὲθῃκε μέσα σ' τὸ παλάτι, καὶ βιαστικὸς ἐγύρευε νὰ ἰδῇ, ποῦ εἶνε ὁ θησαυρὸς, γιὰ νὰ γεμώσῃ τὸ σακκοῦλί του καὶ νὰ φύγῃ τὸ ὀγληγορότερον, κ' ἐκεῖ ὁποῦ ἔστεκεν, ἀκούει μίαν φωνὴν καὶ λέγει: — Ἐσὺ λοιπὸν εἶσαι ὁ κλέφτης, καὶ ξανάρχῃσαι γιὰ νὰ κλέψῃς καὶ ἄλλα! — Καὶ νὰ κ' ἐβγαίνει ὁ δράκος, ποῦ φύλαγε ἀπὸ μίαν κάμαραν, καὶ τὸν πιάνει ἀπὸ τὸ κεφάλι καὶ τὸν κάνει τέσσερα κομμάτια καὶ τὸν κρεμνᾷ σ' ταῖς τέσσερες γωνιαῖς τοῦ σπιτιοῦ. Σὰν ἦλθον οἱ δράκοι, τοὺς εἶπε: — Δὲν εἶναι ἀνάγκη πλέον, νὰ φυλάγωμεν, γιὰτὶ ἔχω τὰ τέσσαρα κομμάτια τοῦ κλέφτη κρεμασμένα, καὶ αὐτὸς θέλει μᾶς φυλάγῃ τὸ παλάτι! — Καὶ ἀπ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν ἔκαμαν ἀπόφασιν νὰ μὴν κάθωνται πάλιν ὅλοι, μόνον νὰ φεύγουν, καὶ ἄρχισαν κ' ἔφευγαν.

Ἀφοῦ ἐπέρασαν δυὸ μέραις ἡ γυναῖκα τοῦ πλουσίου ἦταν ἀνήσυχη κ' ἦλθε σ' τὸ σπῖτι τοῦ γαμβροῦ της, γιὰ νὰ ρωτήσῃ, τί ἔκαμαν τὸν ἄνδρα της. Μὰ ὁ φτωχὸς διηγήθηκεν ὅσα τοῦ εἶχε παραγγείλῃ, καὶ λέγει: — Δὲν ξέρω ἂν αὐτὸς δὲν ἐμέτρησε καλὰ τοὺς δράκους· μὰ θὰ πᾶγω νὰ ἰδῶ. — Καὶ ἀνεχώρησε. Σὰν ἔφθασε κοντὰ σ' τὸ παλάτι, ἀνέβηκεν ἀπάνω σ' τὸ δένδρον, καὶ ἀφοῦ οἱ δράκοι ἐβγαίναν, μὲ μεγάλην προσοχὴν τοὺς ἐμετροῦσε, κ' ἦταν ὅλοι σαράντα ἐννειά. Τότες ἐκατέβηκε κ' ἐμὲθῃκε σ' τὸ παλάτι κ' ἐκύτταξεν ἀπὸ ὀῤῥοῦ καὶ ἀπὸ καὶ, ἴσως ἰδῇ τὸν ἀδελφόν του. Καὶ σηκώνοντας τὰ μάτια του βλέπει ἀπάνω σὲ τέσσερα κομμάτια τὸν ἀδελφόν του κρεμασμένον, κ' ἐσάστισε! Δὲν ἔχασε λοιπὸν καιρὸν καὶ τὸν ἐξεκρέμασεν, κ' ἐγέμωσε καὶ τὸ σακκοῦλι τοῦ φλουριᾶ κ' ἔφυγε. Σὰν ἔφθασε σ' τὸ σπῖτι του, ἦταν πολὺ κουρασμένος καὶ λυπημένος, κ' εἶπε σ' τὴν γυναῖκά του: — Σταῖλε κανένα νὰ πῇ τῆς νύμφης μου, νὰ ἔλθῃ νὰ περιλάβῃ τὸν ἄνδρα της! — Καὶ ἀφοῦ ἔφθασεν ἐκείνη, ἔκλαιεν ἀπαρηγόρητα βλέποντάς τον εἰς τέσσαρα κομμάτια. Τότες εἶπε τοῦ φτωχοῦ: — Εἶναι ἀνάγκη, νὰ μοῦ ἔρῃς ἕναν ῥάφτην νὰ τὸν ῥάψῃ, γιὰτὶ δὲν θέλω νὰ θασθῇ ἔτσι εἰς τέσσαρα κομμάτια. Ὁ φτωχὸς ἐπήγεν ἡμέσως κ' ἔφερεν ἕναν ῥάφτην καὶ τὸν ἔραψεν. Ἀφοῦ τὸν ἔθαψαν καὶ τὸν ἐκλαυσαν, ἀνοιξε ὁ φτωχὸς τὸ σακκοῦλι κ' ἔδωκε τῆς νύμφης του τὰ μισὰ φλουριὰ καὶ τῆς εἶπε: — Πήγαινε νὰ βοηθηθῇς ἐσὺ καὶ τὰ παιδιὰ σου, καὶ ἂν ἔχῃς πάλιν ἀνάγκην, νὰ ἔλθῃς χωρὶς ὑτροπὴν νὰ μοῦ ζητήτῃς ὅ, τι χρειάζεται. Ἡ χήρα ἀνεχώρησε μὲ τὰ δάκρυα σ' τὰ μάτια, κ' ἐπῆγε σ' τὸ σπῖτι της.

Ἄς ἀφήσωμεν πλέον αὐτοὺς καὶ ἄς ἔλθωμεν ἔς τοὺς δράκους. Ἀφοῦ ἔφθασαν εἰς τὸ παλάτι τῶν κ' εἶδαν, πῶς δὲν ὑπάρχει ὁ νεκρὸς, ἐμπηξάν ὅλοι

μαζί μιάν φωνήν κ' εἶπαν : — Λοιπὸν ὁ κλέφτης εἶχε κι' ἄλλον σάντροπον !

Αὐτοὶ λοιπὸν τὴν ἄλλην ἡμέραν ἐκατέβηκαν εἰς τὴν χώραν κ' ἐπῆγαν νὰ εὔρουν ἓνα ράφτην γιὰ νὰ τὼς κάμῃ σαράντα ἐννεαῖα φορέματα καὶ σάραντα ἐννεαῖα παπούτσια. Λοιπὸν ἔλεγαν εἰς τὸν ράφτην : — Θὰ μᾶς τὰ ράφῃς καλὰ, νὰ μὴ ξηλώνωνται καὶ νὰ πηγαίνουν καλὰ σ' τὸ μπόϊ μας ! — Καὶ πάλι τοῦ τὸ ξαναεἶπαν, ὡς ποῦ ὁ ράφτης ἐβαρέθηκα καὶ τοὺς εἶπε : — Τί διάβολο ! ἐψές ἔφερα ἓναν νεκρόν, ποῦ ἦ-αν εἰς τέσσαρα κομμάτια κ' εὐχαριστήθηκαν, ὅπου δὲν ἦταν δουλειά μου, καὶ σεῖς μὲ τὰ φορέματά σας θέλετε νὰ μοῦ πάρετε τὸ μυαλὸν μου. Τότες αὐτοὶ τοῦ εἶπαν : — Καὶ γνωρίζεις τὸν ἄνθρωπον ποῦ σοῦ ἔφερε τὸν νεκρόν, νὰ τὸν ράφῃς ; — Αὐτὸς εἶπε : ναί, ἐδῶ κοντά μου κάθεται, κι' ἂν θέλετε, νὰ σᾶς τὸν δείξω, νὰ πάτε, νὰ τὸν ῥωτήσετε, ἂν ἦταν καλὰ ραμμένος ἢ ὄχι ! — Καὶ παίρνοντας ἓναν δράκον καὶ κύνοντας εἴκοσι πατήματα μακρὰ, τοῦ ἔδειξε τὸ μαγαζί. Τότες ἀνεχώρησαν κ' ἐπῆγαν εἰς ἓναν μαρμαρῶν κ' ἐπαράγγειλαν σαράντα ὀχτὼ σενδούκια σ' τὸ μπόϊ τῶς.

Σὺν ἐτελείωσαν, τὰ πῆραν κ' ἐμῖθῃκαν μέσα οἱ σαράντα ὀχτὼ καὶ ἔμειναν ὁ ἓνας ἀπ' ἑξῶ. Καὶ τὸ πρῶτ' ἐπῆγεν ὁ δράκος σ' τὸ μαγαζί τοῦ φτωχοῦ καὶ τοῦ λέγει : — Μὲ ἤλθαν σαράντα ὀχτὼ σενδούκια κ' ἐπιθυμοῦσα νὰ μοῦ κάμῃς τὴν χάριν νὰ τὰ ἀκουσθήσω, σ' τὸ μαγαζί σου διὰ μιάν βραδεῖαν. — Κ' αὐτὸς τοῦ ἀποκρίθηκε : — Ὅχι διὰ μιάν βραδεῖαν, μὰ ὅσο θέλῃς ἂς καθίσουν, ὡς ποῦ νὰ εὐκολυνθῇς νὰ τὰ ὀγάλῃς. — Κ' ἔφερε χαμάληδες, καὶ τὰ ἐκουβάλησαν.

Τὰ παιδιὰ τοῦ φτωχοῦ ἄρχισαν νὰ ἀνεβαίνουν ἀπάνω σ' τὰ σενδούκια νὰ πηδοῦν καὶ νὰ παίζουν, καὶ οἱ δράκοι, ὅπου ἦταν μέσα, ποῦ καὶ ποῦ ἀνεστεναζαν κ' ἔλεγαν : — Ἄχ ! καὶ πότε νὰ βραδαιάσῃ νὰ τοὺς φάμεν ὅλους ! — Ἐνὰ ἀπὸ τὰ παιδιὰ ἦταν κρυμμένο, γιὰ νὰ μὴν τὸ εὔρουν τὰ ἄλλα, κι' ἀκουσεν αὐτὰ τὰ λόγια καὶ τοὺς ἀνεστεναγμούς. Ἐτρεξεν εἰς τὸν πατέρα του καὶ εἶπεν : — Αὐταῖς ἢ σενδούκαις εἶνε μαγεμμέναις κι' ὀμιλοῦν. — Τότες ὁ πατέρας τοῦ ἐσυλλογίσθηκε μιάν στιγμὴν κ' εἶπε : — Σαράντα ὀχτὼ κ' αὐτὸς ὅπου ταῖς ἔφερε σαράντα ἐννεαῖα ! — Κ' ἐπῆγε κοντὰ σ' ταῖς σενδούκαις κ' ἔβαλε τὸ αὐτί του σ' τὴν κλειδαριὰν κι' ἀκουσε κι' αὐτὸς τὸν ἀναστεναγμόν. Κ' εἶπε κατχμόνος του : — Τώρα ἐγὼ, διάβολοι, σᾶς συγγράζω, ἀφοῦ κ' ἤλθετε σ' τὰ ποδάρια μου ! — Κι' ἀρέσως ἀνεχώρησε κ' ἐπῆγε κι' ἀγόρασε σαράντα ὀχτὼ σοῦβλαις κ' ἀνάψε τὸν φούρνον τοῦ σπιτιοῦ του, ταῖς ἔβαλε μέσα καὶ σὰν ἐκοκκίνισαν καλὰ, ἔπαιρνε μιὰν μιὰν κ' ἐσοῦβλισεν ὅλαις ταῖς σενδούκαις. Εἶπε λοιπὸν εἰς τὸν δοῦλόν του : — Ἐλα, κυμένε, ποῦ μᾶς ἐγέλασαν καὶ μᾶς ἔβαλαν ἓναν δράκον σὲ μιάν σενδούκα, ποῦ ἂν δὲν ἤθελε τὸν σκοτώσωμεν, ἤθελε νὰ μᾶς φάγῃ ὅλους. — Ὁ δοῦλος ἐθύμωσε καὶ λέγει σ' τὸν ἀφέντην : — Δός μου τὸν, νὰ πάγω νὰ τὸν φουντάρω σ' τὸν ἱμαλόν. Καὶ παίρνοντάς τον εἰς τὴν πλάτην τοῦ πῆγε καὶ τὸν ἔρριξε

σ' τὸν ἱσιάλον. Ὡς ποῦ νὰ γυρίσῃ ὁ δοῦλος, εἰσέμαζεν ἄλλον καὶ τοῦ ἔλεγε : — Δὲν τὸν ἔρριξες καλὰ σ' τὸν ἱσιάλον, κ' ἐγύρισεν ὀπίσω! — Καὶ πάλιν ἔφοῦ ἐγύρισεν, ἔκαμε τὸ ἴδιον εἰς ὅλους, καὶ τοὺς ἔρριξεν εἰς τὴν θάλασσαν· εἰς δὲ τὸν ὑπέρτερον ἐβρέθηκε γιὰ νὰ μὴν ἔλθῃ καὶ τὸν ξανκυρῇ, κ' ἐμβήκεν εἰς τὴν θάλασσαν καὶ τὸν ἐτράβηξε μέσα βαθειὰ καί, σὰν ἐγύρισε σ' τὸ μαγαζὶ ἐφώνησεν ἀπὸ μακριά : — Μήπως ἀφέντη μου, ἐγύρισε πάλιν ὀπίσω ; — Καὶ τοῦ εἶπεν ὁ ἀφέντης : — Ὅχι, ὄχι, δὲν ἐγύρισεν ὀπίσω· φαίνεται, πῶς τὸν ἔρριξες πολὺ βαθειὰ! — Ναί, εἶπεν, ἀφέντη, ἐμβήκα σ' τὴν θάλασσαν καὶ τὸν ἐτράβηξα μέσα καὶ τὸν ἄφησα!

Τὸ πρῶτ' ἐρχοῦντανε ὁ δράκος γιὰ νὰ ἰδῇ τάχα τί ἐγείναν ἡ σενδοῦκαις, καὶ ὁ πραγματευτής, πονηρός, τοῦ εἶπε, πῶς μιὰ σενδοῦκα εὐρέθηκεν ἀνοιχτή, καὶ δὲν ἤξεύρω, τί νὰ εἶχες μέσα. Αὐτὸς ἐτρόμαξε κ' ἐπῆγε νὰ ἰδῇ τὴν σενδοῦκα, ποῦ ἦταν εἰς τὸ πλέον βαθύτερον μέρος τοῦ μαγαζιοῦ. Καὶ πραγματικῶς εἶδε τὴν σενδοῦκαν ἀνοιχτή κ' ἐτρόμαξεν. Ὁ πραγματευτής δὲν ἔχασε καιρὸν καὶ τὸν ἀρπάζει καὶ τὸν ρίχνει μέσα σ' τὴν σενδοῦκα, κ' ἀμέσως τὴν ἐσφάλησε, καὶ τὸν ἐσοῦβλισεν εὐθύς, καὶ ἔτσι ἐτελείωσαν ὅλοι· κ' ἐκληρονόμησεν αὐτὸς ὅλον τὸ παλάτι τῶν δράκων, κ' ἔζησε καλὰ περικαλὰ κ' ἐμεῖς ἐδῶ καλλίτερα!

ΕΓΚΑΡΤΕΡΗΣΙΣ

ΔΙΗΓΗΜΑ ΤΟΥ ΙΤΑΛΟΥ EDMONDO DE AMICIS*

Β'

Κατὰ τὴν κλιτὸν τοῦ ὄρους ἀνεμάνοντο. Εἰς τι σημεῖον ἔνθα οἱ βράχοι ἔσκην ἀποκρημνόμενοι, ῥηγματώδεις καὶ πλήρεις βαράθρων, ἔχοντες μόλις ὀλίγους θάμνους καὶ ξηρὰ τινὰ θενδρύλλια, ὑπὸ κρημνὸν ὑπόκοilon καὶ ἀψιδοειδῆ ἐξετίνατο μικρὴν τι ἐπίπεδον, μέρος γῆς περικυκλούμενον ὑπὸ πετρῶν, τῶν μὲν κατακρημνισθεισῶν ἐκ τῶν ὑψηλοτέρων μερῶν, τῶν δὲ, τῶν καὶ μικροτέρων, μετακομισθεισῶν ἐπίτηδες πλησίον τῶν πρώτων, εἰς τρόπον ὥστε νὰ σχηματισθῇ δι' αὐτῶν προτείχισμά τι. Ὁ κρημνὸς ἐχρησίμευεν ὡς στέγη καὶ τοῖχος εἰς ξυλίνην καλύβην, ἣτις κατεῖχε τὸ τέταρτον τοῦ περιτειχισμένου μέρους. Εἰς τὸ ἐσωτερικὸν μέρος τοῦ τειχίσματος ἦσαν λελαξευμένα κοιλώματα πρὸς ἐναπόθεσιν πραγμάτων, καὶ ὑπῆρχε κλίμαξ ἐκ τοῦ ὕψους τῆς ὁποίας ἐφάνετο ὅλη ἡ πεδιάς. Ἡ εἴσοδος ἦτο ἀνοιγμὰ ὀλίγον πλατύτερον ἀνθρώπου· ἐξώθεν οὐδὲν σημεῖον ἐφάνετο τόπου κατοικημένου· ἔσω δὲ εἶχε συγχρόνως ὄψιν τρώγλης, ὀλημερίου καὶ στρατιωτικοῦ σταθμοῦ. Ἐντὸς τῶν κοιλωμάτων ἦταν ποτήρια, δοχεῖα ἐκ λευκοσιδήρου, χαρταρὶκά, τε-

* Ἰδὲ σελ. 148.